

35 років кафедрі "Безпека життєдіяльності" Харківської національної академії міського господарства

У 2002 р. Харківська державна академія міського господарства святкувала своє 80-річчя, а у грудні 2003 р. Наказом Президента України їй було присвоєно звання національної. Це результат плідної і самовідданої роботи всього багатотисячного колективу Академії у справі підготовки висококваліфікованих спеціалістів для різних галузей міського господарства України.

Сьогодні 38 кафедр, у тому числі 22 випускаючих, забезпечують підготовку цих фахівців з 28 спеціальностей та спеціалізацій на рівні бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Одною з випускаючих кафедр в Академії є кафедра “Безпека життєдіяльності”, якій у 2005 р. виповнилось 35 років.

Підвалини існуючої нині кафедри закладались у п'ятидесятих роках ХХ ст., коли ст. викл. Кувшинов Сергій Іванович (учасник Вітчизняної війни, підполковник запасу) почав викладати у Харківському інституті інженерів комунального будівництва дисципліну “Техніка безпеки та протипожежна техніка” на всіх існуючих спеціальностях. Кувшинов С.І. працював в інституті з 1956 по 1974 рік і пішов на пенсію, коли чисельний склад викладачів “Охорони праці” вже становив шість чоловік.

У 1967 р. охорону праці в Академії почав викладати доц., к.т.н. Подколзін Павло Семенович, у 1968 р. – ст. викл., к.т.н. Коржик Борис Михайлович. Всі вони працювали на кафедрі “Організація будівельного виробництва”.

Відлік свого існування як самостійного структурного підрозділу теперішня кафедра почала з липня 1970 р., коли кафедра “Організація будівельного виробництва” була перетворена у кафедру “Організація будівельного виробництва і охорона праці” (наказ №280 від 27.06.70р.) на чолі з доц. Подколзіним П.С., який викладав охорону праці.

У вересні 1976 р. створюється вже самостійна кафедра “Охорона праці” (наказ №575 від 31.08.76р.), а в листопаді 1991р. до неї приєднується цикл “Цивільна оборона” і кафедра отримує сучасну назву “Безпека життєдіяльності”. Всі зміни у назвах кафедри відповідали різним етапам розвитку політики держави в галузі безпеки життя і здоров'я людини. За час існування кафедри її очолювали к.т.н., доц. Подколзін П.С. (1970-1979 рр.), к.т.н., доц. Рудьман О.І. (1980-1986рр.), к.т.н., доц. Ігнатенко І.П. (1986-1991рр.), к.т.н., проф., заслужений працівник народної освіти України, дійсний член Міжнародної академії безпеки життєдіяльності Коржик Б.М. (1991р. по цей час).

На кафедрі в різні роки працювали к.т.н. Черняк В.Н. (1973-1996), доц., к.т.н. Вертишев М.К. (1977-1990), ас. Філімонов В.Г. (1976-1981), доц., к.т.н. Фомін В.О. (1980-1982), доц., к.т.н. Білий В.В. (1981-1993), ас. Артем'єв І.К. (1983-1989), доц., к.в.н. Жмуру В.Т. (1991-1995), доц., к.в.н. Атуров М.Н. (1991-1997), доц., к.в.н. Статкус В.І. (1991-2000) та ін.

Сьогодні на кафедрі 14 штатних викладачів, у тому числі один к.т.н., професор, дев'ять к.т.н., доцентів, два ст. викладача, два асистента. Крім того, залучаються до викладання профілюючих дисциплін чотири сумісники – керівні працівники народного господарства, три з яких – к.т.н., доценти.

На кафедрі викладаються як загальноосвітні, так і спеціальні дисципліни. Загальноосвітні дисципліни "Безпека життєдіяльності", "Основи охорони праці", "Охорона праці в галузі", "Цивільна оборона" викладаються для всіх спеціальностей Академії. Крім того, кафедра консулює виконання розділу "Охорона праці" в дипломних проектах всіх спеціальностей, а її представники беруть участь у роботі ДЕК Академії та контролюють стан охорони праці у період виробничої практики студентів. Таким чином, кафедра причетна до підготовки з питань охорони праці тих десятків тисяч фахівців різних спеціальностей, яких випустила Академія за останні 35 років.

У 1995 р. з ініціативи кафедри в Академії почалася підготовка з двох спеціальностей "Охорона праці в будівництві" та "Охорона навколишнього природного середовища і безпека на транспорті". З 1997 р., у зв'язку з встановленням МОН України нового переліку спеціальностей і спеціалізацій, кафедра готує дві спеціалізації "Охорона праці в будівництві" (спеціальність ПЦБ) та "Охорона праці на електротранспорті" (спеціальність ЕТ). Для цих спеціалізацій на кафедрі викладається 24 фахових дисципліни.

У 2000 р. кафедра здійснила перший випуск своїх спеціалістів. У 2005, ювілейному, році загальна кількість підготовлених кафедрою фахівців з охорони праці досягла 224 осіб.

Оскільки професійна підготовка неможлива без залучення практичних працівників, кафедра має три філії на виробництві: відділ охорони праці ХКП "Міськелектротранс" – зав. філії, начальник відділу охорони праці М.А.Івашина; Територіальне управління Держнагляд охорони праці у Харківській області – зав. філії, голова інспекції охорони праці М.М.Головенко; НВФ "Надійність" – зав. філії, к.т.н., доц. В.М.Іванов. Крім того, кафедра є базовою з навчання та перепідготовки керівних працівників і фахівців з охорони праці в міському господарстві, які здійснюються через ліцензований Центр навчання керівних

працівників і спеціалістів ЖКГ Східного регіону України з питань охорони праці при факультеті підвищення кваліфікації і перепідготовки керівних працівників ЖКГ Академії.

Усі викладачі кафедри займаються різними формами науково-дослідної роботи, залучаючи до неї аспірантів, магістрів і студентів. Підсумки наукової та науково-методичної роботи докладаються на міжнародних, всеукраїнських і регіональних конференціях, друкуються у вигляді монографій, статей, патентів на винаходи, тез конференцій та семінарів. За останні п'ять років видано чотири навчальних посібника з грифом МОН, п'ять монографій, понад 120 наукових публікацій, отримано шість патентів на винаходи, надруковано 26 навчально-методичних розробок.

З 1976 р. на кафедрі здійснюється підготовка науково-педагогічних кадрів через аспірантуру за спеціальністю 05.26.01 "Охорона праці" (наукові керівники – проф. Б.М.Коржик, проф. В.І.Торкатюк, доц. Я.О.Серіков). За цей час аспірантуру закінчили близько 25 чоловік, серед них к.т.н. В.Н.Черняк, доц. Ю.І.Жигло, доц. В.Д.Губенко, доц. В.І.Заїченко, доц. В.Е.Абракітов, к.т.н. А.Л.Нефедова, к.т.н. К.В.Данова, ст.викл. С.Л.Дмитрієв, ст.викл. О.В.Чеботарьова, ас. С.В.Нестеренко, ас. І.О.Мікуліна, які працюють або працювали на кафедрі після аспірантури. Сьогодні на кафедрі навчаються чотири аспіранта та чотири здобувача наукового ступеня.

Велику увагу кафедра приділяє також виховній роботі серед студентів. Дев'ять викладачів, у тому числі й завідувач кафедри проф. Коржик Б.М., є кураторами та наставниками груп спеціалізацій кафедри.

Таким чином, всі аспекти роботи кафедри "Безпека життєдіяльності" спрямовані на успішну реалізацію завдань, сформульованих у Концепції розвитку освіти України в XXI ст., на входження української вищої освіти у простір Болонського процесу.

Запропонований увазі читачів науково-технічний збірник, присвячений ювілею кафедри "Безпека життєдіяльності", містить матеріали наукових досліджень і розробок її викладачів, аспірантів та магістрів, а також представників державних установ, громадських організацій і вузів, з якими кафедру поєднують плідні довготривалі наукові й дружні відносини та інтереси.

Сердечно вітаю колектив кафедри "Безпека життєдіяльності" з ювілеєм. Щиро бажаю їй дружньому колективу плідних успіхів у праці, здоров'я та добробуту.

Ректор,

д-р техн. наук, професор

Л. М. Шутенко